

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 309/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Terrafamen jätevesien purkuputken ympäristövaikutuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Hassin /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 309/2016 vp:

Aikooko ministeri ohjeistaa Kainuun ELY-keskusta tutkimaan Nuasjärven tilanteen tehtyjen havaintojen pohjalta ja ryhtymään toimiin, mikäli havaitaan, että lupaehtoja on rikottu?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valvontaviranomainen saa tietoa luvanvaraisesta toiminnasta eri tavoin. Valvontaviranomaisen saama valvontatieto perustuu erityisesti toiminnanharjoittajan ilmoituksiin, yleisöilmoituksiin, toiminnanharjoittajan määräaikaisraportointeihin, ympäristön tilaa koskevien raporttien seurantaan ja niiden arvioimiseen sekä muuhun valvontaviranomaisen hankkimaan tietoon, jota on mm. valvontaviranomaisen itse laatimat ja hankkimat mittaukset, tutkimukset ja selvitykset.

Terrafame Oy:n jätevesien purkuputken toiminnan ja Nuasjärven ympäristövaikutusten tarkkailussa noudatetaan ELY-keskuksen hyväksymiä tarkkailuohjelmia. Vaikutustarkkailu koostuu vesistö tarkkailusta, pohjavesitarkkailusta ja sedimenttien laadun tarkkailusta. Vesistöä tarkkailaan neljällä jatkuvatoimisella mittausasemalla (lämpötila, sähkönjohtavuus ja pH). Leviämiskartoituksessa selvitetään purkuveden leviämistä, veden kerrostuneisuutta ja sekoittumista 15 tarkkailupisteestä. Leviämiskartoitus tehdään kenttämittauksilla. Pintavesien laatua tarkkaillaan kymmenessä näytepisteessä. Vesistö tarkkailuun kuuluu lisäksi kasviplankton tarkkailu, pohjaeläinten tarkkailu ja Nuasjärvestä rannan läheisyydestä otettavat rantavesinäytteet.

Terrafame Oy ottaa purkuputken purkupisteen kolmesta lähimmästä syvänteestä veloitettavien näytteenotusnäytteet kuukausittain. Kainuun ELY-keskus on alkuvuodesta suorittanut omaa näytteenottoa ja mittauksia laajasti kaivospiirin alapuolisissa vesistöissä joulukuussa 2015 tapahtuneiden ylimääräisten juoksutusten johdosta. Nyt kesäkuussa Kainuun ELY-keskus on tilannut GTK:lta tutkimuksen Nuasjärven vedenlaadun ja purkuputkesta aiheutuvien vaikutusten selvittämiseksi. Tutkimuksen on alustavasti arvioitu kestävän marraskuulle saakka, jotta saadaan tarvittava tieto Nuasjärvestä tapahtuvasta syyskierrosta. Kainuun ELY-keskus suorittaa lisäksi omaa näytteenottoa ja mittauksia Nuasjärven tilan tarkkailemiseksi. Seuraava Kainuun ELY-keskuksen oma Nuasjärven veden laadun tarkkailu on suunniteltu elokuulle.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 309/2016 vp

Muiden tahojen toteuttamaa muuta ympäristötilan seuranta voidaan käyttää hyväksi valvonnassa, mutta se on toissijaista tarkkailuraportteihin ja ELY-keskuksen seurantaan nähden.

Kun valvontaan kuuluu myös tarkoituksenmukaisiin hallinnollisiin tai rikosoikeudellisiin toimiin ryhtyminen tilanteessa, jossa toiminta ei täytä ympäristölainsäädännön vaatimuksia, on valvontaohjeessa pyritty määrittelemään, milloin valvojan tulisi ryhtyä hallinnollisiin tai oikeudellisiin toimiin valvontatehtävää hoitaessaan.

Valvontaviranomaisen havaitessa toiminnasta aiheutuvan ympäristönsuojelulakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä vastaan tehtyjä rikkomuksia, on valvontaviranomaisella aina velvollisuus ryhtyä hallinnollisiin ja/tai oikeudellisiin toimiin lainvastaisen tilanteen korjaamiseksi ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisella on erilaisia keinoja puuttua lainvastaiseen toimintaan ja valvonnalliset toimenpiteet päätetään tilanteen vakavuuden, syiden ja seurausten perusteella. Toimenpiteistä päätettäessä tulee pitää mielessä hallinnon yleiset periaatteet, kuten suhteellisuus-, objektiviteetti- ja tarkoituksidonnaisuuden periaate sekä lakisidonnaisuuden vaatimus.

Valvonnan hallinnollisia keinoja puuttua lainvastaiseen toimintaan ovat selvityksen pyytäminen, tarkastus, kehoitus sekä määräys tai kieltö sellaisenaan taikka hallintopakolla tehostettuna. Hallintopakopäätöstä annettaessa velvoitetulla tulisi olla tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa sitä. Hallintopakolla voidaan määrätä toiminnanharjoittaja toimimaan asiassa, jossa sillä on sellainen toisintoimimismahdollisuus, jonka soveltaminen ei johda ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annetun määräyksen rikkomiseen. Jos tällaista mahdollisuutta ei ole, on valvontaviranomaisen harkittavana toimenpiteenä ympäristöluvan muuttamisen tai peruuttamisen vireillepano.

Oikeudellinen toimenpide puolestaan on esimerkiksi ilmoituksen tekeminen poliisille esitutkintaa varten.

Ympäristöministeriöllä ei ole toimivaltaa puuttua yksittäisen hallintoasian käsittelyyn toimivaltaisessa viranomaisessa. Ympäristöministeriö vastaa kuitenkin järjestelmän yleisestä toimivuudesta. Tähän liittyen valvontaohjeita on juuri päivitetty vastaamaan paremmin ajankohtaisiin haasteisiin

Helsingissä 5.7.2016

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen